

SKAK-
KLUBBEN

»Centrum«

I smult
vande

Skakklubben Centrum 1922-1982

*Vi ønsker til lykke
med jubilæet*

Dansk Skaksalg ApS

Sømarksvej 230, 5471 Søndersø
Tlf. 09 - 89 14 77 - Giro 3 29 02 20
Mandag - fredag kl. 9 - 15
— unionens egen forretning!

Til lykke med de 60 år

I smult vande

Redaktion: Brian Isaksen
Omslag og tilrettelægning: Jørn Lassen
Trykt hos Vestjysk Lystryk, Esbjerg

Forord

Den 31. oktober fyldte Skakklubben Centrum 60. I den anledning har bestyrelsen besluttet at bekoste denne specialudgave af klubbladet med et tilbageblik over de 60 år.

Klubben råder i sit arkiv over et omfangsrigt materiale, også om de tidligste år. Kernen i kildematerialet er protokollerne, der alle er intakte. Desuden rummer arkivet en omfattende korrespondance mellem klubben og en række instanser og enkeltpersoner, en del avisudklip, sange, enkelte fotos m. m. Dertil kommer naturligvis Centrums eget klubblad, der siden 1970 har berettet om klubbens aktiviteter.

Også en række nuværende og tidligere medlemmer af klubben har stillet deres viden til rådighed for redaktøren, her skal nævnes E. A. Andersen, Alfred Holm, Finn Larsen og Hans Nissen.

Finn Larsen har udarbejdet kurven over medlemstallets udvikling.

Den 60-årige er på sin fødselsdag i fin form: nye og rummelige lokaler, et medlemstal p. t. omkring 115, 8 hold med i den kommende holdturnering.

Hvordan Centrum er nået så vidt, det vil de følgende sider forsøge at kaste lys over.

Brian Isaksen

Indholdsfortegnelse

EN SKAKKLUB STIFTEDES	side 7
En aften i Norgesgade	side 7
Første problemer	side 8
Esbjerg Skakforening	side 9
Formandsskifte	side 9
Unionen eller Forbundet?	side 9
ÅRENE I FORBUNDET	side 11
Dansk Arbejder-Skakforbund	side 11
Mod nye mål	side 11
Besættelsesårene	side 12
Nyt tilløb	side 15
Påskestævnet i Esbjerg 1955	side 17
Vagtskifte	side 17
TILBAGE TIL UNIONEN	side 19
Stilhed før stormen	side 19
En nødvendig kursændring	side 21
I smult vande	side 22
Jubilæumsåret 1972	side 23
TI TRAVLE ÅR	side 27
Man kan, hvad man vil!	side 27
Vokseværk	side 28
HVEM VAR HVAD HVORNÅR?	side 33
MEDLEMSTALLET 1922-1982	side 36
PARTIER	side 38

En skakklub stiftedes

En aften i Norgesgade

Tirsdag den 31. oktober 1922 samledes kl. 8 om aftenen en håndfuld mænd i Logen, Norgesgade 23.

De havde alle det til fælles, at de betragtede sig som arbejdere, og at de interesserede sig for skakspillet.

Den aften stiftede de en skakklub, og de gav den navnet "Arbejdernes Skakklub."

En jernbanearbejder, J. Simonsen, blev den nye klubs første formand. Udover ham bestod bestyrelsen af en kasserer, V. Sørensen, og en sekretær, J. P. Jacobsen.

Om det var en kommentar fra de højere magter vides ikke, men næste dag ramte en voldsom storm den jyske vestkyst; ved Fourfeld Bæk strandede en fiskekutter, besætningen reddedes uskadt i land.

Sådan begyndte det...

Skakspillere.

Alle Arbejdere, som vil være med til Dannelse af en Skakklub, bedes give Møde Tirsdag den 31. Oktbr., Aften Kl. 8, i Logen I. O. G. T., Norgesgade 23.
6828

„Fleere Arbejdere“.

*Annonce i
Vestjyllands
Socialdemokrat den
28. oktober 1922.*

Den nye klub fik til huse i Logen, hver onsdag aften satte man hinanden stævne for at spille om æren af at kunne kalde sig den bedste. 12 spillere var med i den første klubturnering, der sluttede med sejr til V. Sørensen. 10 af de 12 fuldførte.

Først i efteråret 1923 meldte klubben sig ind i Dansk Skak Union, derfor spillede i den første sæson kun tre privat arrangerede holdkampe mod Esbjergs to øvrige klubber.

Den 7. februar 1923 slog A. S. Tjenestemændenes Skakklub 12½:9½. Et kombineret hold af spillere fra disse to klubber

tabte den 9. marts 13:15 til Esbjerg Skakklub. Den 21. marts fik Tjenestemændene revanche med en 15:13 sejr over A. S. I alle tre kampe spillede dobbeltrundigt.

Disse private holdkampe skulle blive en vigtig bestanddel af klublivet. Da man i 1937 gjorde status, viste det sig, at A. S. havde spillet 20 officielle holdkampe (indenfor Dansk Skak Union eller Dansk Arbejder-Skakforbund) - og 45 privatkampe.

Første problemer

På generalforsamlingen i august 1924 meldte de første alvorlige problemer sig hos den unge klub.

Værten i Logen havde meddelt, at han ikke længere kunne huse A. S. onsdag aften, ledig kapacitet havde han kun lørdag aften.

Ingen havde særlig lyst til at spille klubturnering lørdag aften, så man diskuterede, hvad man kunne gøre.

En mand blev sendt ind til værten med en ekstra halvtredser. Det klarede problemet. Værten fandt ud af, at han alligevel godt kunne få plads til A. S. onsdag aften.

På samme generalforsamling diskuterede man et forslag fra formanden for Tjenestemændenes Skakklub, Aage Jessen, om sammenslutning af de tre Esbjergklubber.

Jessen mødte op på generalforsamlingen og argumenterede for sammenslutningen, men modstanden var massiv, og forslaget nedstemtes.

Man kan i dag undre sig over, at formanden for en fremmed klub kunne fremlægge forslag på A. S.'s generalforsamling. Åbenbart havde man dengang en fleksibel indstilling til procedurespørgsmål. På en generalforsamling i 1931 måtte formanden konstatere, at generalforsamlingen pga. for ringe fremmøde ikke var beslutningsdygtig. Hvad så - var de trofaste mødt op til ingen nytte?

Et lyst hovede blandt de fremmødte fik den geniale ide, at stille et forslag om, at generalforsamlingen alligevel var beslutningsdygtig. Det vedtoges(!), og man gav sig i kast med dagsordenen.

Generalforsamlingen i 1924 bragte i øvrigt et par ændringer. Man besluttede for fremtiden at afholde to årlige generalforsamlinger, og bestyrelsen blev udvidet til 5 mand.

Blandt de nye bestyrelsesmedlemmer var en ung trykker ved navn M. P. Mathiesen.

Esbjerg Skakforening

Omkring årsskiftet 1924-25 tog Tjenestemændenes Skakklub navneforandring til Esbjerg Skakforening. Esbjerg Skakklub omtales for sidste gang i A. S.'s protokoller i forbindelse med Amtskredsturneringen 28. november 1926.

Esbjerg Skakforening og A. S. kom fint ud af det med hinanden i de første år. Man holdt flere gange fælles afslutningsfest, et par gange endog fælles bestyrelsesmøder.

I slutningen af 1931 opstod en uoverensstemmelse mellem de to klubber. Protokollen beretter fra bestyrelsesmødet 30. november: " Bestyrelsen affattede en protestskrivelse til DSU angående Esbjerg Skakforenings metode med at opsætte kamphold, og der blev afsendt en skarp protest imod den fortolkning, som Esbjerg Skakforening benytter sig af."

At dømme efter den fyldige omtale (næsten 2 sider) i A. S.'s protokol var det en konflikt, der for alvor bragte sindene i kog. Om det følgende års afslutningsfest fejredes sammen, melder protokollen intet om.

Formandsskifte

I november 1926 modtog klubbens sekretær et brev fra Simonson, hvori denne bad sig fritaget for formandshvervet og med øjeblikkelig virkning meldte sig ud af klubben.

Grunden til denne dramatiske beslutning er i dag en gåde. I jubilæumsavisen 1937 står der blot, at det var "af klubben uvedkommende grunde."

På indtrængende opfordring fra den øvrige bestyrelse lod cigarmager P. Sørensen sig på en ekstraordinær generalforsamling vælge til ny formand.

Han skulle blive ved roret i 31 år!

Unionen eller Forbundet?

I tyverne udvikledes et modsætningsforhold mellem DSU og en række klubber, bl. a. A. S. Stridens kerne synes at have været Skakbladet, der omkring 1925 blev gjort obligatorisk for alle medlemmer af Unionen. Bladet belastede Unionens økonomi hårdt - en overgang skyldte man trykkeriet Backhausen næsten 6.000 kr. Resultatet var en række "tiggerbreve," som P. Sørensen kaldte dem, fra Unionen til klubberne om kontingentforhøjelser.

I A. S. diskuterede man flere gange en udmeldelse af Unionen, men først i 1932 med genopstandelsen af Dansk Arbejder-Skak-Forbund blev splittelsen i dansk skak en kendsgerning. Nu skulle der vælges side - Unionen eller Forbundet? Med 15 stemmer for, 2 imod og 1 blank besluttede A. S. sig på generalforsamlingen den 24. august 1932 for Arbejder-Skakforbundet.

Den 21. januar 1933 holdt A. S. en lidt forsinket jubilæumsfest. Ca. 75 festedeltagere fejrede med kaffebord og dans på Parkhotellet klubbens første 10 år.

Medlemstallet var steget fra 18 i stiftelsesåret til 47 ved årsskiftet 1932-33. A. S. havde oplevet sine første kriser og overvundet dem. Man så lyst på fremtiden.

Årene i Forbundet

Dansk Arbejder-Skakforbund

Arbejdskakforbundet eksisterede, da A. S. stiftedes i 1922, men det førte en hensygnende tilværelse. Omkring 1927 opløstes det.

Den bærende kraft i Forbundet var den københavnske klub, Arbejdernes Skakforening af 1904 (AS 04), Danmarks første arbejderskakklub. I 20'erne holdt AS 04 forbindelserne til landets øvrige arbejderskakklubber ved lige.

I 1932 gjorde man så et nyt forsøg. Den 21. februar stiftedes i Odense Dansk Arbejder-Skakforbund. Kun tre klubber var med fra starten, men efter bare et år var man oppe på 16 klubber og et medlemstal på ca. 600.

DSUs upopulære politik med det obligatoriske Skakbladet skærpede interessen for DASF, men også tidens sociale og politiske uro med arbejdsløshed i Danmark og støvletramp syd for grænsen spillede en rolle. For Forbundets politiske profil var klar. Man søgte sine medlemmer blandt arbejderne, og i 1936 erklærede Forbundets officielle organ, Arbejder-Skak, rent ud: "Vi bekæmper det kapitalistiske system..."

Her har man nok en af årsagerne til Forbundets fremgang i 30'erne og 40'erne - og måske kimen til dets undergang i 60'erne.

Mod nye mål

For A. S. i Esbjerg blev årene i Forbundet den periode, hvor man begyndte at markere sig stadig stærkere udadtil.

Ved Forbundsmesterskabet - DASFs modstykke til DSUs danmarksmesterskab - i Glostrup 1936 leverede en af A. S.'s spillere, Georg Andersen, med en 6. plads i mesterskabsklassen en udmærket præstation. Det betød udtagelse til en landskamp mod Schweiz (Danmark vandt 8:2, Georg Andersen spillede på bræt 9 og vandt) og til en skakolympiade i Barcelona i juli 1936.

"Arbejder-olympiaden" i Barcelona var kommet i stand som en protest mod det officielle skak-OL i München i det nazistiske Tyskland (hvor DSU lod sig repræsentere). Georg Andersen fik dog ikke sin OL-debut, dagen efter det danske hold var ankommet til Barcelona, brød den spanske borgerkrig ud.

Ambitionerne hos A. S. skærpedes i disse år. Georg Andersen demonstrerede partier fra Glostrup for sine klubkammerater og spillede simultan, Jens Enevoldsen blev hentet til Esbjerg for at holde foredrag, A. S. oprettede sit eget rejsefond til hjælp for medlemmer, der ønskede at deltage i Forbundets Påskestævne.

Man talte om at forsøge at arrangere Påskestævne i Esbjerg i 1940 eller 1941 - men her greb verdenshistorien ind.

Besættelsesårene

Ved lo-tiden om morgenen den 9. april 1940 lagde tyske flådefartøjer til kaj i Esbjerg havn og landsatte besættelsestropper. De næste 5 år måtte A. S. og landets øvrige klubber spille skak bag mørklagte vinduer.

De sidste år i 30'erne havde A. S. haft svært ved at betale sine regninger. Klubkassen var slunken pga. kontingentre-stancer. Økonomien bedredes væsentligt i besættelsesårene, hvor klubben fik mange nye medlemmer.

I de første år havde man ved klubfesterne hyppigt benyttet lejligheden til at prise det gode sammenhold og kammeratskab medlemmerne imellem.

At der ikke var tale om tomme ord, viser en historie om A. Becher, der var en af klubbens medstiftere og mest aktive. Han var af tysk afstamning (fornavnet var oven i købet Adolf). I en periode under besættelsen var en af hans slægtninge stationeret som tysk soldat i Esbjerg og kom derfor jævnligt på besøg hos Becher. En situation, der godt kunne have ført til ubehageligheder, men i klubben lød der ikke et ondt ord i den anledning.

Heller ikke selv om flere af klubbens medlemmer var eller blev aktive modstandsfolk. Blandt disse var der to, Peder Holm og Halvor Thomassen, der senere blev arresteret og sendt i tysk koncentrationslejr.

Thomassen var sekretær i det kommunistiske partis byledelse og spillede en hovedrolle under Folkestrejken i Esbjerg i august 1943.

Bestyrelsen 1942. Fra venstre: E. A. Andersen, Alfred Holm, P. Sørensen, Alfred Pedersen og V. Carl- sen.

Det var i øvrigt en ikke uvæsentlig hjælp for kommunisterne, at Thomassen i Folkestrejkenes kritiske dage af en klubkammerat i A. S. blev informeret om alt, hvad socialdemokraterne i Esbjerg internt diskuterede og besluttede!

Også styrmand Peter Fribert kom på kant med den tyske besættelsesmagt. Stående på dækket af sit skib skal han letsindigt have provokeret nogle tyske soldater, der opholdt sig på kajen. Tyskerne gik ombord og visiterede skibet. I Friberts køje fandt de kommunistisk propagandamateriale. Efter krigen skal Fribert have forklaret, at det var tyskerne selv, der anbragte det kompromitterende materiale.

Peter Fribert har efterladt sig følgende beskrivelse af, hvordan skakspillet hjalp ham at fordrive tiden i fangens- skabet:

"Skak er et herligt spil - og så kan man spille det med sig selv, når man sidder i enecelle!

Et skakbræt kan man altid tegne på et lille stykke papir, og brikkerne kan man lave af rugbrød eller sigtebrød. Man fugter et lille stykke brød i hånden, ælter det med fingrene, og former det med det samme til små brikker. Således er det

en fornøjelse at lave sit eget skakspil, og den smule brød, der går med til det, har man altid råd til at undvære - selv om man sidder på vand og brød!

Brikkerne tørrer og bliver så hårde som ben i løbet af et par dage, og sådan kan de holde sig, bare de ikke bliver udsat for fugtighed.

Jeg har haft megen fornøjelse af et sådant hjemmelavet skakspil, mens jeg sad i tugthuset i Tyskland, anklaget for at have rystet Det tredje Rige i sin grundvold!

Mens jeg sad arresteret hos Gestapo i Kolding arrest, spillede jeg naturligvis også skak, denne gang dog med rigtige brikker, som Røde Kors forsynede os med.

Desværre trak mit ophold i arresten længe ud, fordi jeg intet kunne huske, så det gik kun langsomt frem med forhørene. - De har en forbandet dårlig hukommelse! sagde tyskeren, der forhørte mig.

- Det er en familiesvaghed, svarede jeg, min gamle mor på 84 har også en meget dårlig hukommelse!

Jeg tror ikke, han opfattede vittigheden, men da mine cellekammerater så mig stille seks skakopgaver op, som jeg huskede fra tidligere tid, blev de enige om, at rent skakmæssigt set fejlede min hukommelse ikke noget."

I de første år af 40'erne holdt man som sæsonafslutning nogle fester, der efter den begejstrede omtale i protokollen at dømme må høre til klubbens mest vellykkede.

Der var tale om udflugter på cykel til Hjerting. Man mødtes en lørdag eftermiddag i juni på Strandby Plads. Når alle langt om længe var mødt op - en enkelt gang måtte man vente det meste af en halv time på selveste formand P. Sørensen - så besteg man cyklerne, og det gik nordpå.

Målet var bager Janus Jakobsens selskabslokale, hvor der var dækket op med erstatningskaffe og kager.

Ved kaffebordet var der underholdning med sange, sketches og taler. Formanden omtalte den forgangne sæson og uddelte præmier. Andre talere roste dem, der gjorde et stort stykke arbejde for klubben. En J. P. Svendsen holdt en tale for damerne, "så man nok kunne høre, han hverken var gift eller forlovet!"

Efter bordet var hævet, gik man udenfor, hvor løjerne fortsatte med f. eks. pilekast eller målskydning med luftbøsse. Det hændte, at nogle af festens mandlige deltagere pludselig opdagede alvorlige mangler ved deres cykler - det måtte de

straks have en fagmand til at kikke på. Den eneste cykelsmed i Hjerting boede for resten lige ved Hotel Strandgaarden. I 1943 måtte man opgive disse udflugter - af mangel på cykelgummi.

Nyt tilløb

Krigen sluttede, Holm og Thomassen vendte hjem fra Tyskland - klublivet i A. S. kunne igen nærme sig sin vante gænge. Medlemstallet var ved krigens slutning i 1945 rekordstort: 90, klubben havde penge i banken. A. S. var kommet styrket ud af krigen.

I sidste halvdel af 40'erne øgedes de udadvendte aktiviteter igen. Man spillede i august 1945 en match mod et hold af russiske soldater, der var indkvarteret i lejre i Esbjerg på vej hjem fra krigsfangenskab i Tyskland.

Esbjerg Skakforening havde kort før krigen af uklare grunde afbrudt samarbejdet om byturneringen. Et møde i foråret 1946 rensede luften mellem de to klubber, og samarbejdet genoptoges. I 1948 fik Jerne også repræsentanter i byturneringsudvalget, som dermed fik sin nuværende sammensætning.

I 1948 udbyggedes DASF. Under hovedkredsene etableredes amtskredse, et arbejde A. S. med formand P. Sørensen i spidsen tog aktivt del i.

En spiller begyndte i disse år at rage op over de øvrige. Hans P. Madsen blev medlem som 17-årig i 1932. På det tidspunkt var han den yngste blandt medlemmerne i A. S. Bare 7 år senere kunne han også kalde sig den bedste. Han vandt klubmesterskabet i 1939 og igen i 1941 og 1942, derefter var han bortrejst fra byen i nogle år.

Da han vendte tilbage, var han god nok til at undervise sine klubkammerater i teori og til at tage til Gredstedbro og spille simultan mod medlemmer af den lokale skakklub. Fra 1950 overtog Madsen for alvor kommandoen i klubturneringen, af de 10 klubmesterskaber i 50'erne lagde han beslag på halvdelen!

Den 1. november 1947 rundede klubben sit første skarpe hjørne. De første 25 år fejredes med en stilfuld fest på Grundtvigshus. Bordene var pyntet med blomster, på væggen hang Dannebrog. Menuen stod på suppe, steg og is - formedelst 7,50 kr. pr. kuvert.

Lykønskningstelegrammer og gaver var strømmet ind fra andre

klubber. Af Esbjerg Skakforening fik A. S. en bronzegongong. Fstedeltagerne hyldede 5 medlemmer, der alle havde været med fra starten i 1922. De 5 var A. Becher, C. H. Jensen, I. Jørgensen, M. P. Mathiesen og P. Sørensen.

Da 1940'erne blev til 1950'erne, kunne A. S. igen øjne mørke skyer i horisonten.

Ved generalforsamlingen i marts 1951 var medlemstallet dalet til 65, og økonomien var stærkt forværret.

Det skortede ikke på opfindsomme forslag til måder at komme den betrængte klubkasse til hjælp. Man fandt på at fremlægge tipskuponer på klubaftenerne. Hvert medlem kunne så, alt efter hvor langt pengepungen rakte, udfylde et antal rækker. Ideen var, at en eventuel gevinst skulle tilfalde klubben. En af årsagerne til den økonomiske krise lå paradoksalt nok i 40'ernes store medlemsfremskud: kontingentrestancerne var blevet en belastning. I 1951 udgjorde restancerne 170 kr. I 1953 var tallet oppe på 330 kr. - i 1954 var den helt gal: 455 kr. Men så havde bestyrelsen også fået nok og skred til sletning af de formastelige.

Årskontingentet var på det tidspunkt omkring 25 kr.

I 1952 blev P. Sørensen alvorligt syg. I mere end 6 måneder måtte suppleanten indkaldes og næstformand Alfred Pedersen fungere som formand. Suppleanten var skrædder Hans Nissen. Den anstrengte økonomi betød, at der ikke kunne blive råd til nogen storstilet jubilæumsfest i 1952, man måtte nøjes med det sædvanlige kaffebord.

På generalforsamlingen i september 1953 ville P. Sørensen trække sig, det lykkedes dog forsamlingen at overtale ham til at fortsætte. Samme generalforsamling valgte en ny sekretær, Hans Nissen, der på det tidspunkt havde etableret sig med eget skrædderværksted i Stormgade. P. Sørensen knurrede lidt over, at sådan en "selvstændig" skulle i bestyrelsen hos A. S.

Også for DASF var det modgangstider. Medlemstallet gik tilbage, Ribe amtskreds måtte nedlægges - A. S. var den eneste arbejderskakklub i amtet.

De ublide vinde til trods beholdt A. S. i disse år det store mål for øje: Påskestævne i Esbjerg. Op gennem 40'erne og i begyndelsen af 50'erne havde man gjort flere forsøg på at få stævnet til Esbjerg, men først på DASFs delegeretmøde i Hillerød 1954 kunne P. Sørensen endelig invitere til Påskestævne næste år i Esbjerg.

Påskestævnet i Esbjerg 1955

Så snart man i foråret 1954 havde fået grønt lys fra DASF, gik A. S. i gang med forberedelserne.

Den arrangerende klub måtte selv rejse pengene til DASFs Påskestævner, og der var ikke tale om småpenge efter den tids forhold. Alene lokalelejen for de 5 dage, stævnet varede, udgjorde i Esbjerg 500 kr. Musikken til stævnefesten var også en af de store poster, 225 kr. Da A. S. i 1954 påtog sig stævnet, havde klubben en kassebeholdning på 51 kr. og 10 øre!

For at få penge i kassen lavede man i efteråret 1954 et lodseddelsalg, 7000 lodder á 50 øre. Det gav et pænt overskud, selv om de udenbys klubber ikke var synderligt behjælpelige med salget - visse københavnske klubber med op til 150 medlemmer formåede kun at afhænde 10-20 lodder.

Påskestævnet spillede på Hotel Esbjerg Højskolehjem, der var nyrestaureret efter at være blevet saboteret under krigen, hvor det havde været hovedkvarter for Gestapo.

P. Sørensen var stævneleder og E. A. Andersen stævnekasserer. Den 7. april åbnede borgmester Høyer-Nielsen stævnet, der sluttede den 11. april - med Bent Kølvig fra Hvidovre som forbundsmester.

A. S. høstede kun ros for arrangementet, der oven i købet gav et overskud på 1149,31 kr., som deltes mellem A. S. og DASF.

130 spillere deltog i Påskestævnet i Esbjerg, et deltagerantal A. S. var tilfreds med, "da Esbjerg jo ligger lidt afsides."

Vagtskifte

Da P. Sørensen som dirigent på DASFs delegeretmøde i Esbjerg 1955 hørte stævnedeltagere og delegerede fra landets arbejdskakklubber udbringe et leve for hans klub, var han en meget tilfreds mand. Han havde været med siden den aften i oktober 1922, det meste af tiden som formand. Påskestævnet - det største arrangement for en klub i DASF - var nu vel overstået. Hos P. Sørensen var ambitionerne opfyldt.

På generalforsamlingen den 2. september 1957 meddelte han, at han ikke ønskede genvalg. Hans efterfølger blev maler Alfred Pedersen, der som sin første gerning som ny formand

P. Sørensen (1889-1978) – formand 1926-1957.

takkede P. Sørensen for hans indsats som formand for A. S. i 31 år. Forsamlingen rejste sig og hyldede den afgående formand med et trefoldigt leve.

Et livsværk syntes fuldbyrdet - men forude ventede der P. Sørensen et bittert farvel til den klub, han mere end nogen anden havde præget.

Tilbage til Unionen

Stilhed før stormen

De følgende år syntes A. S. inde i en rolig rytme. Medlems-tallet var stabilt, man havde fundet gode lokaler i "Bygnin-gen" i Norgesgade, hvor man kom fint ud af det med værtspar-ret. Klubben spillede hvert år en række venskabsmatcher mod Esbjerg Skakforening, Jerne, Vejen og Varde.

I sidste halvdel af 50'erne dukkede de første juniorer op i klubben, bl. a. Mogens Nielsen, Poul Grydholt Jensen, Poul Thygesen og Kaj Madsen. Det var navne der skulle præge l. holdet i de kommende år.

Disse talentfulde og ambitiøse juniorer (Poul Grydholt vandt allerede i 1959 sit første klubmesterskab) forstærkede en ulmende uro i bestyrelsen. På vej hjem fra bestyrelsesmøder talte Alfred Pedersen og Hans Nissen hyppigt om, at DASFs holdturnering ikke bød på tilstrækkelige udfordringer for klubbens medlemmer og især ikke for de unge spillere. I amtskredsen havde A. S. i årevis været den eneste klub i Forbundet, så i holdturneringen gik klubben derfor videre til hovedkredsmesterskabet uden kamp. I hovedkredsen var si-tuationen ikke meget bedre, den eneste anden klub var efter-hånden Fredericia. De to klubber kunne så år for år spille om retten til at deltage i slutkampen om landsmesterskabet. I begyndelsen af 60'erne blev utilfredsheden blandt A. S.'s medlemmer stadig mere udtalt. Flere klagede over, at de al-tid spillede mod de samme klubber, nogle endda mod de samme spillere. Folk begyndte at melde afbud til holdkampene; de ville hellere se fjernsyn, der i disse år begyndte at finde udbredelse. Hans Nissen gjorde en personlig indsats for at fastholde juniorernes interesse ved at skaffe dem kampe mod Fritidshjemmet og Seminariet. Man frygtede nemlig, at junio-terne - og andre af A. S.'s medlemmer - kunne finde på at skifte over til Jerne, der i DSUs holdturnering kunne byde på flere og mere spændende opgaver.

Det var disse ting, Alfred Pedersen og Hans Nissen diskute-

Alfred Pedersen - formand 1957-1962.

rede på vej hjem fra møderne. Formanden kunne godt se, der kun var et at gøre, men han brød sig ikke om at være den, der tog initiativet til en udmeldelse af DASF.

I 1962 gik Alfred Pedersen af som formand, og Hans Nissen kom til. Dermed var vejen banet.

Aktivitetsniveauet i denne periode var beskedent, et par enkelte væsentlige begivenheder fandt dog sted.

I februar 1962 arrangerede A. S. i samarbejde med Jerne og Vestjysk Aktuelt en simultanforestilling med Svend Hamann. Hamann vandt 17, spillede 9 remis og tabte 6.

Ligeledes i 1962 spillede den første amtsturnering. Det var en turnering i DSUs regie, men spillerne i A. S. inviteredes med.

Den 1. november 1962 fejredes 40 års jubilæet på Hotel Esbjerg. To af fstdeltagerne havde gjort alle 40 år med, P. Sørensen og M. P. Mathiesen.

Samme dag havde man før festen afviklet et jubilæumsstævne, en holdturnering med 17 hold, i alt 102 spillere. Esbjerg Skakforening deltog ikke i dette stævne, måske fordi samarbejdet om byturneringen knirkede. Året før, hvor i øvrigt for første gang spillere fra en ny klub i Sædding var inviteret med, var Skakforeningens formand, Pless, blevet voldsomt angrebet af Jernes formand, Krarup, der var blevet støttet af A. S.

*Fra omkampen om
Forbundsmesterskabet 1963.*

*Fra venstre: Verner Rexen,
Hans Nissen, Poul G. Jensen
og Alfred Christensen.*

I 1963 stod Poul Grydholt for et topresultat. Ved Forbundets Påskestævne i Skive delte han 1. pladsen med den forsvarende forbundsmester, Alfred Christensen fra Hjørring. Omkampen om forbundsmesterskabet spillede i Esbjerg og endte 2:1 til Alfred Christensen.

En nødvendig kursændring

På generalforsamlingen den 9. marts 1964 brød uvejret løs. Alfred Holm foreslog, at klubben skulle skifte navn. Bestyrelsen med Hans Nissen og næstformand Verner Rexen i spidsen bakkede ham op, mens P. Sørensen gik kraftigt imod. Forslaget blev vedtaget med 17 stemmer for og 2 imod. Da der var tale om en lovændring, skulle forslaget vedtages på to generalforsamlinger.

Den 6. april mødtes man til ekstraordinær generalforsamling. P. Sørensen kæmpede igen imod forslaget, men det blev vedtaget med 19 stemmer mod 2.

P. Sørensen forlod i vrede generalforsamlingen. Derfor var han ikke med til at bestemme klubbens nye navn. To forslag blev lagt frem, "Esbjerg Skakklub" og "Centrum." Sidstnævnte navn havde Hans Madsen foreslået, vistnok i samarbejde med Alfred Holm. "Centrum" fik 13 stemmer, "Esbjerg Skakklub" 7.

På samme generalforsamling foreslog et medlem, at klubben skulle melde sig ind i DSU. Bestyrelsen udsatte spørgsmålet til næste ordinære generalforsamling.

Nissen brugte den mellemliggende tid til at lodde stemningen blandt nogle af de ældre medlemmer. P. Sørensen ville ikke høre tale om at melde klubben ind i DSU. Skulle det ske, truede han, ville han forsøge at starte en ny arbejderskakklub i Esbjerg.

Nissen rådførte sig også med M. P. Mathiesen, hvis svar gjorde et stort indtryk på ham: "Se at få gjort noget ved det. Du skal bare ikke regne med, jeg kommer til afstemningen, det kan jeg ikke overfor P. Sørensen."

Den 7. september 1964 besluttede Centrum med 24 stemmer for og 1 imod at melde sig ud af DASF og ind i DSU.

P. Sørensen kæmpede imod til det sidste, bl. a. ved at påstå at generalforsamlingen ikke var lovligt indvarslet.

En uge senere vedtoges forslaget for anden og afgørende gang - igen var P. Sørensen den eneste, der stemte imod.

Han var kompromisløst loyal overfor arbejderskakken; for ham fandtes der intet alternativ til DASF. At fremtiden tilhørte DSU, ville han ikke indse.

P. Sørensen meldte sig ud.

I smult vande

Bølgerne gik stadig højt i dagene efter Centrums indmeldelse i DSU. DASFs formand, J. P. Toft fra København, ringede til Nissen og forsøgte at få ham til at ændre beslutningen. Hovedkredsformanden, Richard Andersen fra Fredericia, mødte personligt op i værkstedet i Stormgade. Topledelsen i DASF var desperat, Centrum var Forbundets sidste bastion i vest. Efter Centrums udmeldelse var der kun tre provinsklubber tilbage i DASF.

DASF var en dødssejler; Nissen vidste det, Toft og Andersen må også have vidst det. I slutningen af 60'erne opløstes DASF.

Men dønningerne lagde sig. Centrum fandt sig hurtigt til rette i Unionen og gav sig med genfunden optimisme i kast med de nye udfordringer.

Pr. 1. oktober 1964 var Centrum medlem af DSU. Klubben nåede lige netop at få 4 hold med i holdturneringen samme år. 1.

holdet startede i A-klassen, som det vandt. I det hele taget var Centrums første sæson i DSUs holdturnering en stor succes. De 4 hold spillede i alt 17 kampe, vandt hele 15 og tabte kun en enkelt. I sæsonen 1966-67 vandt 1. holdet mesterklasse og rykkede op i 3. division, siden har det været fast inventar i DSUs divisionsturnering.

En ny storspiller dukkede op i klubben. Mogens Nielsen havde i løbet af bare to sæsoner i slutningen af 50'erne kvalificeret sig til mesterklassen i klubbens vinterturnering, men i stedet for at benytte sig af denne ret havde han holdt en længere pause fra skakken. Fra midten af 60'erne var han med igen og erobrede hurtigt en uomstridt førerposition blandt klubbens spillere. I 1968 vandt han sit første klubmesterskab. Det skulle blive til en serie på 6 mesterskaber, inden han igen helligede sig andre interesser. Også i DSUs enkeltmandsturneringer vandt Mogens mange 1. præmier. I 1969 opnåede han som den første af Centrums spillere DSUs den gang næsthøjeste titel, "elitespiller."

Ikke kun på det sportslige område gærede det i Centrum, da man nærmede sig det nye årti.

Et generationsskifte i bestyrelsen tog sin begyndelse, da Kaj Madsen i 1969 overtog sekretærposten, og da Finn Larsen i 1970 afløste E. A. Andersen, der i 33 år havde bestridt det krævende job som kasserer.

Netop de to nye bestyrelsesmedlemmer stod som redaktører, da det første nummer af Centrums klubblad præsenteredes for medlemmerne i november 1970. Bladet var det første udtryk for de nye ambitioner, der skulle blive formuleret - og opfyldt - i 70'erne.

Jubilæumsåret 1972

50 års jubilæet i 1972 var en passende anledning til at slippe den nye energi løs.

I Påsken løb det til dato største skakarrangement i Esbjerg af stablen: på Danmarksgades Skole mødtes 404 spillere fra hele landet til DSUs 63. danmarksmesterskab.

Stævnet var en co-produktion mellem byens 4 skakklubber. Hans Nissen var, som formand for byudvalget, stævneleder; Verner Rexen var chefturneringsleder med bl. a. ansvaret for landsholdsklassen. Danmarksmester blev Svend Hamann. I en af eliteklasserne opnåede Mogens Nielsen en delt 2. plads - 1 point

